

ТРЕЦЬОГО ПИК XXXIV. Ч. 49. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 2-го марта, 1926. VOL. XXXIV. No. 49. Jersey City, N. J., Tuesday, March 2, 1926. THREE CENTS

Шикаго просить конгрес о до- помоги в боротьбі зі злочинним.

ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Вицепрезидент Злучених Держав Дос пропонує сенатові провести шикагоського Товариства Крайнього Правління допомогти місту в його боротьбі проти повені злочинів у цьому місті. Петиція говорить, що розбишаків є справдішими панами міста.

КОНГРЕС СВАРИТЬСЯ ЗА ЛЕТИЦТВО.
ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Межи п'ятерою послів а сенатом заповідається завзяття боротьба за допомогу летництву. Видно се з того, що сенатовий комітет для військових справ протриває ухваленню більшої суми на будову літаків, а такий самий комітет палати послів заявився за такою ухвалою. Президент заявився згідно з думкою сенатового комітету.

ГУБЕРНАТОРКА БУДЕ КАНДИДУВАТИ ЗНОВА.
ОСТИН, Техас, 27. лютого. — Пані Мирієм Фергасон, перша жінка на становищі губернатора, заявила, що при сьогорічних виборах губернатора стейту Техас вона буде знова кандидувати на сей уряду, бо лише у сей сподіє, на її думку, народ стейту може дати до пізнання, що осуждення її мужа опирається на брехні.

ЗА ПРОГИБИЩИННИЙ ЗАКОН.
ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Прогибіщинний адміністратор Фостер знова заявився зі служби 25 прогибіщинних агентів, подаючи за причину брак фондів та надхити в урядованню. Год Корбет, суддя з Кейткі, виголосив у демократичній клубі в Нью Йорку влітати, в якому говорив, що закон Волстеда буде в короткі часи зміненний.

О. Др. Джан Клумен, президент Коледжі Св. Івана, в Брукліні, критикував прогибіщинний закон як одну з головних причин повені злочинів та деморалізації молодечки.

НОВІ БУРІ НА ОКЕАНИ.
НЬЮ ЙОРК, 27. лютого. — Богато корабля, які мали прихати сини діями до місцевого порту, поспізналося по дві й три доби, бо на океані знова бушують сильні морські бурі.

БОРЬБА МЕЖИ ДЕРЖАВОЮ А ЦЕРКВОЮ В МЕКСИКУ.
МЕКСИКО, 27. лютого. — Альберт Текала, федеральний секретар внутрішніх справ, у розмові з американськими газетарями пояснив основи боротьби меж державою а церквою в Мексикі.

Говорив він, що федеральний уряд не виступає проти релігії яко такої. Однак уряд мусить виступати проти того, що група чужих священників уживає церкви яко оруда для боротьби проти уряду й держави. Сі священники хочуть піддати Мексикі під вплив чужої влади, Риму, щоб зробити Мексико служкою римського папи. Католічеські священники в минульшій уже два рази давалися на хвилю се осияти: раз за генерала Санта Анні, котрий, щоб добути собі початку влади в державі, піддався зовсім у руки католицьких священників; другий раз, за габбурського істара Максиміліана, котрого опісля розстріляли мексиканські революціонери. Тепер у трепі священники-пробують стати політичною силою та диктувати мексиканському народові політику.

Проти сього виступив уряд. Уряд має намір на побуду, бо він думає, що народ уже побачив, що римські священники не дають Мексиканцям нічого, а лише втягають за нього гроші для Риму.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ БОРЬБА ЗА ОБЖАЛОВАВАННЯ СУДДІ.
ВАШИНГТОН, 27. лютого. — Нарешті сього тижня прийде на порядок денний конгресових нарад питання поставлення в обжалованні федеральних судді Англіши, а федерального суду сданого Ілліноі, котрому спеціальний слідчий комітет заклада вплив ряд злочинів та зловживань в урядованні. Хоча за обжалованнем заявився сей комітет, на повній палаті найдеється багато прихильників судді, через що справа певно протриває так, що через неї лише треба буде відійти провадити сесію конгресу.

ТЕЖ. «ВАРВАРСТВО».
ПІТСБЕРГ, ПА., 27. лютого. — Перед місцевим стейтним судом розглядають зовсім якові пані М. Елпері, котра звинувачена свого мужа о розвід на основи «недоброго» обходження, яке полягає в тому, що муж домагаєся віа жінки, щоб вона вийшла спати в 8 год. Суддя теж був того погляду, що таке домагаєся свідчити про варварство мужа та прихилився до прозвія жини.

«МУСОЛІНИ — НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ МИРА».
НЬЮ ЙОРК, 27. лютого. — Джордж Віккермен, представник Злучених Держав у Комітеті Пятинації для Кодифікації Мексиканського Закону при Лізі Народів, говорив тут перед Гарвардським Клубом про міжнародні відносини в Європі та назвав Італійського диктатора Мусоліні найбільшою небезпечкою для миру світа. На думку бесідника, Мусоліні треба усунути з публічного інтересу ладу й миру.

ВАСИЛІНГТОН, 28. лютого. — В місцевих газетах появилася чутка, що теперішній секретар праці Девіс має незадовго зрештитувати зі свого уряду, щоб виступити яко кандидат републіканської партії на уряд губернатора стейту Пенсильнії проти теперішнього губернатора Пішшо. Се дуже легко може покінчитися розсколом републіканської партії в цьому стейті. Демократи вже шукають основи союзу з групою Пішшо.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ВОЗДУШНОГО ВИПРАВИ НА ПІВНІЧНИЙ БІГУН.
ВАШИНГТОН, 28. лютого. — Американські летуни, що вибираються летити літаками до півночного бігуна, вже незадовго вибираються в пілбютові околици, щоб там приготувати собі базу для свого лету. Ся база має бути основана на острові Шпіцберген, у Кінгс Бей. Виправу поперитять грошево американські міліонери: Ракефелер, Форд, Астор і Райен.

ЗАЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ГРОМАДИ В М. ЗАКОПАНІ.
5. січня 1926. зібрався до готелю «Стамар» всі Українці заземшай під цей час в Закопані, як емігранти з Великої України так і надлітєвці. Заслухавши справозповідя про попередню культуру праці української еміграції в Закопані, ухвалили заснувати в Закопані Українську Національну Громаду, обравши за голову Громади Михайла Гівакого, заступником — Тимофея Рибка, секретарем С. Оржехівського і заступником секретаря Рожко-Оржівського. Громада на далі буде провадити культурну працю а провадяти між чужинцями про наш національно-визвольні змагання.

НАСЛІДКИ НЕЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.
В Харкові звинували дванадцять кількох урядовців місцевого банку і кількох з комунальних установ за те, що відносилася ворожо до українізації. Це перше заступка репресивних засобів до тих, що в приписанню речичні не вивчили української мови з політичних мотивів категорії старорежимного чорносотенства. Якщо за тією заступкою піде дальша акція в тому напрямі, то це буде заперуку, що українізації скоро напруду здійсниться.

АВТОМОБІЛІ ПІДКОПУЮТЬ ПРОДУКЦІЮ ФОРТЕЛЯНИ.
Союз французьких фабрикантів жалеться в меморіалі до влади на слабу продукцію. Меморія каже, що продукція фортеляни упала на 40 процент. Теперішні жінки і дівчата ужаж за автомобілями, а про музику ніхто і не думає. То є одна з причин слабого розвитку продукції фортеляни.

ДЕ ПОДУСІЯ БУДЕ БОРОТИСЯ.
В Массачусеттс, Огайо, Підудубний буде боротися 5. марта.

З ТРАГЕДІЯ МОЛОДИХ СЕРДЕНЬ.

Недавню зустріч себе у Львові 20-літній дентистичний техник Арон Герісє, застрівшиши односторонню свою на речелю, мостіку Шуберт. Причиною був спротив його речелю, щоб віи жинився з бідиною дівчиною. Герісє убив свою наречену за її зголоу і залишив лист підписаний спільно з нею: «Покладаємо цей світ без жини і вибачаємо всім; як довели нас до такої крайности... Остання наша воля — поховати нас разом»... 28-літній робітник Пастернакіна випила сільного квасу з Іодиною. Перевезли її до шпиталю. — 19-літній кравчиня Яніна С. закохалася в якійсь великосміським Дон Жуані і впадала не першою жертвою його сітей. Коли прозірає, з розпукі випила морфину та йодина, щоб там приготувати собі базу для свого лету. Ся база має бути основана на острові Шпіцберген, у Кінгс Бей. Виправу поперитять грошево американські міліонери: Ракефелер, Форд, Астор і Райен.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ЛОДІ.

Повідомляють з Лодзі, що з днем 3. лютого ч. р. розпочалися там в найгірший салі «Філармонія» гостинні виступи українського театру А. Залеського. Як ми довідалися, театр А. Залеського істнує вже більше 4 років і цілий час перебував у Конгресії як на Венедії. Останні півріччя місяців його перебування були всі більші й менші міста без Лодзі, бо до Лодзі театр не міг захити за причини адміністративного характеру. Тепер всі перешкоди нарешті усунуто і більше півмісяця мешканців Лодзі матиме нагоду планити українську драму й комедію в артистичним виконанні. Мистецтвий бік театру спочиває в руках Гр. Сітурського, адміністративним керівником театру є Юрко Вовчек.

ПЕРЕКОДНЕННЯ ЯПОНИ.

Згідно з найновішими відомостями, японська людність збільшується щорічно о 750,000 осіб. Число людности цілої держави вносить 83 з половиною мільйонів, то значить лять мільйонів більше як в 1920 р. На величину Японію припадає коло 60 мільйонів, то є 2 мільйони більше як в 1920 році, на півострові Корейо припадає 19 з половиною мільйонів, о 2 мільйони більше як в 1921 р. Густота населення у власній Японії вносить 750 мешканців на 1 квадрат миль. Супроти цього перекодження, Японці мусять емігрувати зі своєї вітчизни. Земляни емігрантами для них є півострови Корея (має вже 90 мешканців на один квадратний кілометр), Маньчурія, Сибір і південна Америка. Союзні Держави Північної Америки і англійські доміїв борються, як зможуть, проти японської еміграції.

ЕМІГРАЦІЙНИЙ РУХ В ПОЛЬЩІ.

Еміграційний рух в Польщі треба поділити на континентальний (коли емігранти задержуються в Європі) і заморський. Рух континентальної еміграції за місяць жовтень минулого року виказує загальне число 2,740 емігрантів, з чого 2,594 виїхало до Франції. Звіт заморської еміграції за той самий місяць виказує загальне число 2,009 емігрантів, в чому число до Аргентини виїхало 590 осіб, а до Палестини 756 осіб. До Польщі вернуло 721 реемігрантів, з того із Союзних Держав Америки 143, а з Франції 252 особи.

КІВСЬКИЙ ЯРМАРОК.

В Кієві йдуть дуже інтенсивні підготовчі до щорічного ярмарку. Вже тепер помітний попит на товари всякого роду. Потреба чорних металів значна. Числять вже тепер на 400 вагонів, заготовлення сільськогосподарських машин дішло до величчя на суму п'яти мільйонів карбованців. Саміх машин замовлено 250 вагонів, соняшникового олію 15 чиністер, ризи 120 вагонів, оселадців 300 вагонів. Мануфактури треба найменше 125 вагонів.

ПЕНСІЯ ДЛЯ РІДНИХ В БЛАКІТНОГО.

Президія ВУЦВК-ту доручила Наркомові соціального забезпечення поглядити в приспешеному порядку справу виплати пенсії для жинки, дитини матері пок. В. Блакитного.

ЖАК ЗГІНУВ КОЛЧАК.

МОСКВА, 26. лютого. — Бувший командант тюрем в Иркутську, на Сибірі, Ішавє, описує в тутешній пресі, як помер йому 6 літ адмірал Колчак (начальник російської білогвардійської армії, по походженню Українець).

Ішавє каже, що Колчак зрадив Чех др. Байрото. Коли більшовицький уряд засудив на смерть Ішавє на страчання, він хотів захити трутину, аби вони не могли його стріляти. Але Ішавє се помітив і відірвав йому трутину. Перед страчанням спитався Колчака про його останню волю. Він сказав, що хотів би бачитися зі своєю жинкою. Та сього йому відмовлено.

Його вивезено ні місце страчання разом з його товаришем Попельяном. Колчак не змінявся їм же задрожав і одрощичив в останній хвиль життя; а тільки спокійно відповів на прощальні слова Попельяна: Прошай!

ЗАПОВІДАЮТЬ БОРЬОТБУ НАРОДІВ НА ЗБОРІ ЛІГИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 28. лютого. — «Лук Локанна», який будином царя в Європі чотири місяці, минається на місце братерського любови, згоді і миру, виступає ненависть, незгода і боротьба.

Колі 8-ого березня с. р. зачнется Збір Ліги Народів для прийняття Німеччини в члені Ліги Народів і вибору її до Рад Ліги Народів, то се, як тут збори заповідають, відкриють шлях до нової борні народів.

Хотяй аліанції згодилися на сей плян в Локанні й обидва жити в згоді і любови, то се буде, як кажуть, пономно і приточною війни. Франція рішуче обстоє при домагаю, щоб односторонно з Німеччиною допущено до Рад Ліги Народів також і Польщу. Пліпирас згідно зі своєю новою політикою, Мусоліні, навіть, як передають з Мадриду, готова підітерти й Іспанія, що сподівається сам робити виробити і для себе шлях, щоб дістатися до Рад Ліги Народів на постійного члена. Яко прийде агітації за допущенням Польщі до Рад Ліги Народів, то се, що будином Австрія хоче вже тепер злучитися з Німеччиною, та що се скріпить німечку націю в Європі, і що проти сього мусить Франція мати якусь протіву, якою будином викаже участь Польщі в Рад Ліги Народів.

«НЕВІДЯЧНІСТЬ» ФРАНЦУЗІВ АМЕРИКАНЦІМ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Тутешні газети сповіщають про плян поставлення пам'ятника «декабрилі Лубастетт» (американським летунам, котрі також острілювали українські війська в Галіччині) коштом Американаці Вільяма Нельсона Кромвелла.

Пам'ятник має бути поставлений в парку Сен Кля. Для цього має місце призначити частину парку, що має 120 акрів. Кошт пам'ятника внісє 2,000,000 франків.

Сей плян не подобається тутешнім денчанам, особливо тому, що, як пишуть, він поганій і не буде жадною прикрасою.

А вже найменше припаде до впадоби заезді Пті-Блєч, яка зробі і гризко скринкувала сей плян яко «газеті» Американаці на французську землю.

БУДЕ ПОБОРЮВАТИ МУССОЛІНІ.

ПАРИЖ, 28. лютого. — Італійський генерал Чесаре Россі, котрий втік сюди з Італії, отворив тут своє інформаційне бюро, з якого буде вести пропаганду проти Муссоліні.

Францізи боються його пропаганди, бо він яко адютант. Муссоліні знає всі його тайни.

Кажуть, що він хоче розширити свою пропаганду також і на Англію й Америку.

МУССОЛІНІ СТРАШИТЬ ЕВРОПУ НІМЦЯМИ.

РИМ, 28. лютого. — Диктатор Мусоліні привів сьогорня кореспондентів в палаті Кіажі, де давніше була австрійська абсасда.

Він наперед сказав, що вістки про його лету неправдиві, бо він чутесь німак заловорив і на силах і радий, що може приховати.

Далі він говорив, що аж тепер зрозумів німечку небезпечку для Європи. На його думку, Німці не покінули мрію про опанованні цілої Європи. Він каже, що сеньшійська організація має силу в Німеччині, Австрії і других краях і готуються панувати в Європі.

Тому, каже, він завар проті-німечку політику в південно-Туркію і тому теж остерігає ціду Європу перед німечкою небезпечкою.

ЯК ЗГІНУВ КОЛЧАК.

МОСКВА, 26. лютого. — Бувший командант тюрем в Иркутську, на Сибірі, Ішавє, описує в тутешній пресі, як помер йому 6 літ адмірал Колчак (начальник російської білогвардійської армії, по походженню Українець).

Ішавє каже, що Колчак зрадив Чех др. Байрото. Коли більшовицький уряд засудив на смерть Ішавє на страчання, він хотів захити трутину, аби вони не могли його стріляти. Але Ішавє се помітив і відірвав йому трутину. Перед страчанням спитався Колчака про його останню волю. Він сказав, що хотів би бачитися зі своєю жинкою. Та сього йому відмовлено.

Його вивезено ні місце страчання разом з його товаришем Попельяном. Колчак не змінявся їм же задрожав і одрощичив в останній хвиль життя; а тільки спокійно відповів на прощальні слова Попельяна: Прошай!

КОРОНАЦІЯ АЗІЯТСЬКОГО КОРОЛЯ.

БАНГКОК, столиця Сіаму (Азія), 26. лютого. — Сьогорня відбулася тут виставна коронація нового сіамського короля Пракратіпона, котрий став королем по смерті його брата в палодисті минулого року.

На торжестві була сіамська знать і заграничні послы. Король перенісся з палати до святини Будди, де одколосив себе обдоренням віри.

КАРТИ ДО ГРИ.

Гри а карти є нині світовою премією, а навіть недогую. Більше поширена як шахи та ланша, розумніша і здоровіша розривка. А проте відносно її внахиді не старий. Хоча Китайці оповідають о своїх хроніках про внахиді карт ще 1120 перед Хр., але ці звістки є сумнішні. Найстаріші карти збережені допні є в Азіяськом Музею в Лондоні. Вони мають, як упевня сучасний історик гри в карті Алекс Проктор, щонайменше 1000 літ. Старовина не знала карт і в Європі не вживали їх перше XIV століттям, бо і Першарка новозичи всі гри, не загадує про них. Перша гра про карті є з р. 1392 у Франції в рахуку скарбника Карла VI. Продукція карт була в половині XIV ст. дуже дорога, бо руща. Число карт уживаних до гри змінювалося на протязі століть. З початку було їх 21, потім 78; — давніше між фігурами були король, королева, лицар і слуга, згодом лицар щє, а зі слуги зробили «хлопця».

ЕМІГРАЦІЙНИЙ РУХ В ПОЛЬЩІ.

Еміграційний рух в Польщі треба поділити на континентальний (коли емігранти задержуються в Європі) і заморський. Рух континентальної еміграції за місяць жовтень минулого року виказує загальне число 2,740 емігрантів, з чого 2,594 виїхало до Франції. Звіт заморської еміграції за той самий місяць виказує загальне число 2,009 емігрантів, в чому число до Аргентини виїхало 590 осіб, а до Палестини 756 осіб. До Польщі вернуло 721 реемігрантів, з того із Союзних Держав Америки 143, а з Франції 252 особи.

КІВСЬКИЙ ЯРМАРОК.

В Кієві йдуть дуже інтенсивні підготовчі до щорічного ярмарку. Вже тепер помітний попит на товари всякого роду. Потреба чорних металів значна. Числять вже тепер на 400 вагонів, заготовлення сільськогосподарських машин дішло до величчя на суму п'яти мільйонів карбованців. Саміх машин замовлено 250 вагонів, соняшникового олію 15 чиністер, ризи 120 вагонів, оселадців 300 вагонів. Мануфактури треба найменше 125 вагонів.

ПЕНСІЯ ДЛЯ РІДНИХ В БЛАКІТНОГО.

Президія ВУЦВК-ту доручила Наркомові соціального забезпечення поглядити в приспешеному порядку справу виплати пенсії для жинки, дитини матері пок. В. Блакитного.

ЖАК ЗГІНУВ КОЛЧАК.

МОСКВА, 26. лютого. — Бувший командант тюрем в Иркутську, на Сибірі, Ішавє, описує в тутешній пресі, як помер йому 6 літ адмірал Колчак (начальник російської білогвардійської армії, по походженню Українець).

Ішавє каже, що Колчак зрадив Чех др. Байрото. Коли більшовицький уряд засудив на смерть Ішавє на страчання, він хотів захити трутину, аби вони не могли його стріляти. Але Ішавє се помітив і відірвав йому трутину. Перед страчанням спитався Колчака про його останню волю. Він сказав, що хотів би бачитися зі своєю жинкою. Та сього йому відмовлено.

Його вивезено ні місце страчання разом з його товаришем Попельяном. Колчак не змінявся їм же задрожав і одрощичив в останній хвиль життя; а тільки спокійно відповів на прощальні слова Попельяна: Прошай!

КОРОНАЦІЯ АЗІЯТСЬКОГО КОРОЛЯ.

БАНГКОК, столиця Сіаму (Азія), 26. лютого. — Сьогорня відбулася тут виставна коронація нового сіамського короля Пракратіпона, котрий став королем по смерті його брата в палодисті минулого року.

На торжестві була сіамська знать і заграничні послы. Король перенісся з палати до святини Будди, де одколосив себе обдоренням віри.

Коржотайте з нагоди. ТЕРЕП БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. ВСТУПАЙТЕ СЕЙ ЧАС!

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1917, Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Підписка каска три центи.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	\$ 3.75	На шість місяців	\$ 3.75
Three months	\$ 2.00	На три місяці	\$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Діаперасі Канаді і Заграниці:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.50	На шість місяців	\$ 5.50
Three months	\$ 3.25	На три місяці	\$ 3.25

За кожному зміну адреси наліплює 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.

Телефон "Свобода": 488 Montgomery, Тек. У. Н. Соколя: 1838 Montgomery.
3 Канаді наліплює на відстані гроші лише за т. в. Foreign Money Order.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЦАР ВОРОЖИТОМ

З Берліна знова даєть чут голос російського монарха, чий пак одного з правдивих російських монархів, яких тепер є пів десятка. Сам різдом великий князь Кирило розбудовує своє новий палатон горляни чин вина та розговорився вселаскаться з ним газетерем, запускаючи відважно і без притомности в даху будучини, вішуючи зовсім певно, що буде а чоге не буде.

Великий князь Кирило се той самий, який свого часу присягав на російську республіку, але відставив за границю, пожалявши своєї присяги та проголосив ставати над російським царем всієї Росії і став російським князем Кобурга. Через кілька літ йшла війна з Францією та його прихильників горча пропаганда, яка голосяла світові, що російська монархічність іміграція, розкинена по всіх закутках світа, не забула свого дову супроти рідного краю й монарха, але збирається, гуртується, організується та вже в наближчій будучности піде на добуте походу на Росію добувати славу, вітчизну й престіл для правдивого царя Кирила. Та серед самих російських монархістів згоди не було. Шарія-вдовина п'ятихвоста проголошення царем Кирила передчасним, бо цар Микола Другий на П'юмху себе живе. Проти претенсії Кирила виступив великий князь Микола Романов, а відтак ще пів тузіна одиноків і правдивих монархістів князя Рюриковичів, які говорили, що вони мають хоч кудя краші права до престоло Русь, як яких там вишкробки міщанина Кобиана.

Кілька тижнів тому завалало, що серед селі скандально просто нездарились настав зворот до згод, — коли на російський монархістичний зїзд у Монахові потягнули громадні генерали, гетьмани, адмірالی, з рїжних російських монархістичних партій. На тому зїзді проважила деяка згидливність, яка мусла зачудувати неодного. Шукаючи за причиною сего небувалою явища серед російських монархістів, можна було найти хіба одну причину, а саме тяжкі тротти вглядати з міжнародного положежия. Сейчас по монархістичний зїзд посямали ми, що з договором у Люкарно та з приступленнем Німеччини до Лігги-Народів, яке є лишень питанням дня, назрівє в Європі нова ситуація для російських монархістичних затїй дуже неіагліасична. Чим більш Європа починає консолидуватися під англійским проволотом, тим менше є вглядати на інтервенцію чужих держав проти Москви. Значить, деяка консолидація російських монархістів у Монахові се не признака добрих вглядів для російського монархізму, а навпаки доказ, що з ними справа стоїть справді круто.

Що се пояснене погоджувалося з правдою, на се вибув тепер слава Кирила. Він говорив у своїй розмові ніби зот, чому тепер не можна надїятися на добуте престоло організованими силами російської іміграції, але наговорив багато задумливих думок, бо знав, що він і давно на його справедлив допору російської монархістичної іміграції не рахував, а тепер всену інтервенцію зі заграничї вважав неможливою, бо на інтервенцію не годїтись ні Німеччина ні одна англійська держава. В сей спосіб, бовтаючи без свого міністра, збїг може під впливом оявляння цар Кирило договорити нехотїти до правди, що покїд російський монархістичний явища якесь рашно лишень тоді, коли його підпирала грошевою, повїтчию й війською якась велика європейська держава.

Сї слова претендента на царський престол є нимкохолод страшним судом російської монархістичної іміграції. Є вони доказом повного знервення у власні сили серед російської шляхти. Є вони рішучим доказом, що сн шляхти нічого сущого зробити не зможе, бо без віри у власні сили ніхто в світі нічого не зробив. Через знерву у власні сили російські сили втрачати своє панство, через неї вони логі не могли оборонити, через неї вони його й не здобудуть назад, бо здобути назад втрачене є сто разів труднїше, як задержати те, що маєтсья.

Правда, цар Кирило, говоривши під впливом алкоголю та без секретаря, ще висказує народї наїлі на російській народ. Мовля, ми чини отримуємося на повстанне самого російського народу проти большевїського уряду. Перевїтсь, що російський народ з неманств до большевїського ярма збунтується, щоб скинути се ярмо та на місце большевїччї наладити собі царський хомут, що народ на те настановив над царя і дїлчак, щоб вони йому відобрали назад землю, яку він від них забрав. Відомо, такі тричі в широкому світі не діються, але се перешахався Кириловою в се вірити. Людина, яка не має віри в власні сили, буде вірити хочби в яку неможливу байку, щоб лишень на світі держатись. Зрештою, як сказано, пануюму море по колїна, а цар Кирило по терезому не говорить, бо, як кажуть, він, як той галицький вїд, ще не протверзївся від того часу, як перший раз добре записав.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ І А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШИТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ ЦІННИЙ КРИЖОК.

З УКРАЇНИ Я ПРО УКРАЇНУ

Ми радо дізнаємося з нашими читачами теми відомостями, які до нас доходяють з Радянської України. Подіаємо їх здебільша за радянською пресою і радїємо, як що аналідуємо такі відсти, що можуть бути збілокотом корисного майбутнього. Та ми спїдуємо того, що на ділі національним життям Радянської України всі се висить важка рука, як Моска, а саме життя не підлягає таким ідіалічним руслом, як ми часами виходить з прївласної преси, яку видається сїм важким цензурним обюком.

Шоби мати по можности об'єктивний образ того, що діється на Радянській Україні, подаємо тут разом вїмки з ряду приватних листів з рїжних місцевості України, які надруковано в 9 числі бюлетеня Укр. Товариства Допомоги Емігрантам з України. Товариство не гуртує ту частину емігрантів з Великої України, яка обстоювала повну самостійність України, боролася проти большевїччї і опинилася акїції як інтервенна в польських зборах. Крово і гіркими слїзми писані ті листи. Пишуть їх противники большевїччї. Може дешо тут представлено в гіршоному світі, як мається в дійсноности, але на загаль вони правдиві. Осє зміст тих писм:

Лист з Подїлля: Яляя ходить до школи, але як би я мала гроші, то не посилала, а вчила б вдома, бо там всього вчати та знання ніякого, крім комунїзму і інтернаціоналізму, пролетаризму і таке инше. Розпуття така, що страшно. Кругом мерзота. Правити нами всяка депотріб, хамство. Все се поведлялося на останній шкї, їх жінки тудїл золотом розшивають, а справний робітник без сорочки ходить. Податки — не податки, а прїмо здирство. Ми за свою хатуно то вже кожука продали, щоб оплатити. Ні зарїкую, ні роботи немає. Наші руки, ноги, голову, а не маеш де зарїботити, просто хоч годя ходи. На сьобах пролетаризм, а на ділі буржуїзм такарїзм, а на ділі москалізація, така як і була за царських часів. Школа українська, а з бібліотеки забирають всі українські книжки. Шевченку так крають на свій лад, що скоро і не видно буде, що то Шевченко. Як там в горі — не знаю, але у нас на провінції по урядові чутї тільки московському мову, бо сидять самі Москалі. Це такім московський інтернаціоналізм Шє боробота довга буде.

Лїда тут близько учителює. За 18 карбованців платїти працює як вїд. Дають часами "пособїи" 3—4 карб. в місяць. Фунт хлїба коштує 7 копїлок і як тут жити, обсябно коли є діти.

Може той лист не діяде до Тебе, а як діяде то не відповіди в тім дусї, бо засадив нас до "чекї", як переловить писмо. Перенали від вас сюди ніякої книжки не можна. О-ки там де я був, тільки живуть в полі, бо хати у всіх священїчїк повїднали. Блудуть страшно. Сава 3. оженився з учительовою в с., але вже знало шкїрїв і дізнався і викликує з посудом."

Листи з Київ: Сидючок дуже розознений, ходить в дитинчий садок. Садок платїти, дуже багато вчат там нїсїть та вірїти. Та біла, що там є діти і старші від його (по 6 літ, а йому 4 літ), то вони поначували і такіх пісїнь, яких би не слїд і дорослим знати, як от: "Долой, долой монахов, рабїнов і попов, ми на небо взберемо, розгонїмо всіх Богов!". Взагалі всі пісїні нового напрямку такі, але иніаке не можна.

В Київї зарєстровано 800 малолїтних дітяк, у віці 12—14 років, що готуютьє стати матерї.

Лист з Харкова: Ми вже в Харкові, теперїшній столицї України. Лїдан дістали квартиру, але яку. Дім незенький, вікна при самїм землі, в ньому двї кімнати, одна більша, а друга малєнька, а в нїй плїтка, яка, замїняє кухню. За те треба дати аж 340 карб, що б лиш в одній кімнатї, бо там трапїзко, а то містяться двоє б лиш в одній кімнатї, бо Харків страшно переуподїє, народу така сна, що аж їдїти. А крадїли і грабували трєх так, що аж жак бере.

Лист з Бердичева: Тепер про школи. Є у нас тут 10 російських шкїл, з них буючїм до двї малїе, але скільки я тих шкїл не бачив, не має в шкїлях нїхто хочби одної української. Всї буючї утравкїстичні! — заявляє Серошевскї.

Ось типовий образ такої школи на окраїні великого мїста. Школа недавно перероблена на "авонозичну" з чотїрї української "на доматїнах родичїв". На шкїльним подїїрїю гуляють хлопці й дївчата. Говорять виключно по українськи. Коли ми підїшли, вони відразу замовкають, а потім сїдають говорити по польськи. ("Лїберально!" Серошевському аж "серце стиснулося", бо пригладив йому часи й переживання польської дїтвори в німецькій школі в Познанї, де польським дітям заборонено говорити в рїдній мові). Всї діти — пише лїд Серошевскї — місцевї, Українцї. Учителї всі — Польки, до того "справжденїє з Малопольскї"... Дозволили йому також вислухати лекцію у школі.

"В який мїст відбуваютьє викладачі?" — питає Серошевскї одного з учителї.

"Розумїють, що — по польськи!" — відповїдав учитель.

"А діти добре розумїють?"

"З початку йшло так, але тепер розуміють оди одного — знаменїтїю."

"І арифметїку таксамо викладає по польськи?"

"Очевидно!"

П. Серошевскї просить, щоб учитель викликав якийсьобудь ученика і казав йому рахувати по польськи, починаючи від 1.

Учитель викликає 12-літнього ученика, і той рахує — "по польськи!"

"Ден (повторюючи за учителем, а опїсля уже самий), два, три, чотири, пять, шість, сїм" — сидє він за одним віддіком ширю по українськи...

Учитель — збензешений, червоне і кричить до ученика: "Алеж ти — по польськи!"

"Хлопечє хвилинку мовчїти, надумується, а після того вальє з певністю себе:

"Первої, второї, третїї, четвертої... сьомої..." (чїсто по російськи)!

"Досьдє, досьдє! (кричить учитель). Сядїтї Другї — Іванюк."

Встає другий ("середній спобїтностї"), як просив Серошевскї). Довго, довго мовчїти, на запис, щоб рахувати по польськи. Нарештї починає плакати:

"Як не вмію!" — каже крїзь сльози по українськи...

"Може спробуємо що инше", говорю я (Серошевскї), щоб перервати, прирку сїену.

"Малїй — звертаюся до хлопця з веселим рум'яним лицем. Покази менї твої зшиток — що ти там пишеш?"

"Пишу!" — відзивається радісно по українськи ученик, підсудуючи менї свій заплямлений зшиток.

"А звідки сї плїмї?" — питає по польськи учитель.

Ученик червонїє і мовчїть.

"Вїдповїдай — від чога. Може від воя? Кажі по польськи, не бїяс..."

"По польськи... то... є... то звичї" — відповїдає ученик.

"Дїти, а як се називається?" — питає учитель, показуючи на дверї.

"Хе дверї" — відповїдає кїсья хором по українськи.

"А всьж такі повони зробитьє" — потїще мене (Серошевскогого) учитель.

ДАРОМО ОРЕШ.
Дармо ореш, дармо сїєш, дармо бїєш, дармо мрїєш: Зерно правди не зросте, Бо деволка все лує...
Все борба, борба, роздори, Темні сканї, темні мори; До них іди темнота, Сам народ, як сирота.
Тут зродились камїня і негїдне поколїня і Славних Русинів-батьків, Про котрих шїсть гомонїв.
Мовби вилїз тут гїєнї... Ускраї засла... Дїогенї Погасили лїхтары і блукають у марї...
Гредїжа-Донський.

Селянський Комїтет Допомоги голодуючому селу у Львові.
480/25. Львів, 4. лютого 1926.
ДО КОМІТЕТУ ВІСН УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ШКАГО.
Шановні Громадяни!
Вашого дїста дістали ми з опїзнанєм. Послїдуємо, що переслали Вам суму 247 м. дол. ми отримали, про що було оголошено в комунїкатї "Громадський Голос" ч. 3 з 1926 р. Примірник цього числа "Громадського Голосу", в котрім ми мїстимо всі наші комунїкати, Вам посїлаємо. Ваше побажання, щобї 100 м. доларїв призначити для Перемишлян, ми виконали.
Прохаетмо передати всі Товариствам та всім жертводавцям нашу ширю товариську подяку за їх почутї братерства з пращюними братами вкраїю. Імена жертводавцї лишутьєся в архїві Комїтету.
Як Комїтет правше, про се зложив ми першу частину свого зїгту, що друкувався в газетї в американських часописак "Українська Громада" й "Народна Волл". Колюб Вам були бажанї: якесь інформація, що ми готовї все Вам їх дати.
З товаришским привїтом ЗА СЕЛЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧОМУ СЕЛУ.
Стаїть за голову, Осип Нароцький, писар.

СЕРОШЕВСЬКІ ПРО ПОЛЬОНІЗАЦІЮ НА УКРАЇНСЬКІЙ ВОЛІНІ

Вїдомий польський письменник Серошевскї поїхав з додручення варшавського "Курєра Поранного" на кресив, в першу чергу на Волинї, — щоб переконатїся, якї успїхи зробила там польонїзація на проїзї семїлітнього польського панування. Свої спостереженя опїсав він тепер у фельєтонах "Курєра Поранного".

В часї подорожї по Волинї оглянув Серошевскї (більше числїю початковий) польський шкїл. Але скільки я тих шкїл не бачив, не має в шкїлях нїхто хочби одної української. Всї буючї утравкїстичні! — заявляє Серошевскї.

"Сї ученики мають лїкції української мови?"

"Мають — двї години в тїждєнь."

"А рещта предметів — природознавство, історїя, географїя — по польськи?"

"Усе по польськи!"

"Алеж — тому, що діти не розумїють вас, то всі лекції зі всїх предметів перетворюютьєся в лекції польської мови?"

"Справди так: польської мови!" — скоро відповїдав учитель — скоро відповїдав учитель (не зрозумївши вищого змісту уяву Серошевскогого).

"І мовлять з учениками говорїть також по польськи?"

"Питаює (Серошевскї):

"Також — розумїютьсь!"

"А знаєте, що з тїх самїх причин ми мали вважати?"

"Учителї звичаєно мовчїть і гадїють на мене безрадою.

"Ми не хочемо їх пробїти... не хочемо (!!!)" — шпюєче він, провожаючи мене до дверї.

В иншїй школі, так само утравкїстичній — а гудїть за укрїнський краю, де про Полькї не може бути бесїди, учитель отверто признаєє Серошевському, що не діявлявся на заборону з Варшави, він змїнує шкїльнї навїть лекції польської мови викладає — по українськи. Бо — иніаке діти не розумїють нічого.

Бачив Серошевскї в часї своїх подорожїв і такі школи, де зовсім не відбувався наука, бо "бракуюва дїлї, хоч село було аж надто велике — більше як сто хат!"

"Не ходять до школи. Пишуть було шось з трєх" — жалїзувався учитель. А я, який зовсім не можу розбалакаться, Бож я — з Кольї і не вмію ні словочка по українськи. Прислали менї помїнїчка — привади зі Сїдїної Галичини, але й він так само не вміє по українськи. Отже почав він самий учити (по українськи) з підручників.

Бачив Серошевскї й такі села, де селяни з розпучкою говорїли: Та хай учать уже й по чортівськи, коли земло даєтї, Се дєкї з тих сїд, який рїжський кордон забрав землі на сїдї, а по сїм боїи лишень гїльки дїтери і фїльварки.

Тому пише він:

"Початкова прихильнїсть (!?) до Польчї перетворїлась в неманств. Бо не помагуть нічого ні просїби, нї заходи, нї зажалення до властї" — центральних чї місцевїх. А поруч лежать пустюка величїзїя про-

ТЯЖКО ДУЖЕ, УКРАЇНО!

Україно, Україно, Домїж горогами Не вїляно ти споминати, Бо але межї нами.

Треба тїше се сидїти Ворога слухати; Але словечка не можна Напроти сказати.

Тяжко дуже Україно, Тебе боронити, А ще тяжше з ворогами У неволї жити.

Дайже, Боже, щобї вже раз З ярма випутатись, Щоб ворога не мусїли До смертї слухати.

А. Хомїк.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ "СВОБОДИ"

"СВОБОДА" КОЛИ ШЕ СЕІ ЧАСОПИС НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАПНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ В СЕІЧАС.

"СВОБОДА" є найбільшою зі всїх українських часописів в новїй старїй краю.

"СВОБОДА" виходить кожного дня з вїпного недєля і свят. "СВОБОДА" подєє пісани новїми американськї і краєвї.

"СВОБОДА" також подає найкомунїкатїї відомостї в теперїшних полїй в старїй краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВІДПОСІТЬ:

ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ШІЛІЙ РІК	\$ 7.00
" " " " НА ПІВ РОКУ	\$ 3.75
" " " " НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.00

А ДЖЕРЗИ СІТІ КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЮ:

" " " " НА РІК	\$10.00
" " " " НА ПІВ РОКУ	\$ 5.00
" " " " НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.75

Звертаєтсья увагу, що на кредит нїкому не вислається червонок.

"СВОБОДА" 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ ЯК ДОМНА НАВІТНІ У КИЇВЦІ СВОБОДИ

В. Купчинський — ПІСНІ УКРАЇНСЬКІ АРМІЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНІ В 1919 РОКІ (переклад українсько-польськї мови). Львів, Л. П. і П. в 36 сторїнок. Складено-видаєні і друкованї в Львові. В. Воїни — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ. Львів, Л. П. і П. в 36 сторїнок. Складено-видаєні і друкованї в Львові.

ВИДАННЯ "ЧЕРВОНІ КАМІНІ" У ЛЬВОВІ

Юра Шпундер — ПОСІД ВІСНІВКА (Сторїя Життя і Творчїсть). Львів, 30 с. Сторїя Сторїя — ВО ВІСНІВКА (Сторїя Життя і Творчїсть). Львів, 30 с. Сторїя Сторїя — СЕРПІ ІЗДАВІ ГРАНАДІ (Сторїя Життя і Творчїсть). Львів, 30 с. Сторїя Сторїя — ПІСНІ УКРАЇНСЬКІ АРМІЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНІ В 1919 РОКІ (переклад українсько-польськї мови). Львів, Л. П. і П. в 36 сторїнок. Складено-видаєні і друкованї в Львові.

"СВОБОДА" 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

